УКРАЇНА

ПАСПОРТ

об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини

Дзвіниця
(Комплекс споруд Почаївської Свято-Успенської лаври)

(найменування об'єкта (пам'ятки)

вид	тип	категорія обліку
пам`ятка архітектури	сакральна монастирська споруда	національного значення

1. Датування об'єкта (пам'ятки):

1861р.

2. Адреса (місцезнаходження) об'єкта (пам'ятки):

Тернопільська область, Кременецький район,
м. Почаїв, вул. Воз'єднання, 8

3. Дати і №№ документів про взяття на державний облік, визначення категорії пам'ятки:

Постанова Ради Міністрів УРСР від 24 серпня 1963 р., № 970.
Пам□ятка архітектури національного значення.

4. **Охоронний №**

672/5

5. Наявність охоронних дошок, охоронних знаків

Охоронна дошка відсутня

6. Власник:

Державна власність. У віданні Міністерства культури України.
тел. (044) 206-59 47, факс (044) 425-90-26
Балансоутримувач: Кременецько-Почаївський ДІАЗ.
Тернопільська область, Кременецький район, м. Кременець,
вул. Козубського, 6
Директор Микулич Вадим Володимирович. Тел. (03546) 2-51-22

7. Користувач:

Духовний Собор Свято-Успенської Почаївської лаври.
Тел. 8-03546-6-12-44; 6-12-18.

8. Охоронний договір:

Охоронний договір укладений між Міністерством регіонального розвитку та будівництва України та Духовним собором Свято-Успенської Почаївської Лаври від 12.12.2003 р. № 1

9. Функціональне використання:

сучасне	первісне	інші
дзвіниця	дзвіниця	-

10. Історичні дані про об'єкт (пам'ятку):

Дзвіниця побудована у 1861-1871 рр. під керівництвом Волинського єпархіального архітектора Раструханова в стилі бароко. Проект складений єпархіальним архітектором Раструхановим у 1875 р. і затверджений Синодом у наступному році. Наріжний камінь заклали 25 червня 1861 р. У 1869 р. баня дзвіниці була покрита листовим залізом і пофарбована "мідянкою". В 1870-1871 рр. велися опоряджувальні роботи.

11. Опис об'єкта (пам'ятки)

Характеристика розташування об'єкта і ролі в навколишньому середовищі	Дзвіниця є архітектурною домінантою ансамблю. Її висота 65 м. Дзвіниця, як і весь ансамбль, розташована в серединній зоні за межами історичного середмістя, розпланувальна система ансамблю носить нерегулярний характер. Зовнішні форми дзвіниці архітектор намагався наблизити до стилістики Успенського собору, взявши за основу дзвіницю Софійського собору у Києві.
Ландшафт	Розташований на рельєфі, на майдані, що знаходиться на узвишші Почаївської гори. Елементи ландшафтного упорядкування закріплюють та підтримують об'єкт у довкіллі.
Характеристика об'єкта (пам'ятки)	Дзвіниця цегляна, тинькована, п'ятиярусна. Нижні два яруси – прямокутні в плані, тридільні, слугують цоколем для трьох рівновеликих квадратних в плані верхніх ярусів. Споруда має складний архітектурний декор: антаблементи з розкрепованими карнизами, сегментні і розірвані фронтони, люкарни, пластично оформлені люнети, архівольти на імпостах, які обрамовують аркові прорізи. Спарені пілястри і колони корінфського ордеру посилюють вертикальний ритм споруди. На верхньому ярусі встановлені куранти. Висота дзвіниці 65 м. Габаритні розміри 10 м х 6 м.
Перебудови, втрати й історичні нашарування	Дзвіниця не зазнала істотних перебудов. В 1997-1998 рр. виконано повний об'єм ремонтно-реставраційних робіт по фасадах пам'ятки. У 2007 р. цілісна реставрація в тому числі повне відтворення екстер'єру пам'ятки, реставрація декоративного оздоблення та пофарбування фасадів, золочення бані, маківки та хреста.
Наявність творів мистецтва та їх опис	Відсутні.
Опис території	Розташована між Успенським і Троїцьким соборами. З

об'єкта (пам'ятки)	північні розміщена споруда колишнього братського корпусу, з заходу – водонапірна вежа.
Наявність меморіальних дощок	Відсутні

12. Перелік складових:

Почаївська Лавра:

1. Успенський собор, 1771-1783 рр.
2. Троїцький собор, 1906-1912 рр.
3. Монастирські келії, 1771-1780 рр.
4. Архиєрейський дім, 1825 р.
5. Дзвіниця, 1861-1871 рр.
6. Надбрамний корпус, 1835 р.

Крім того в межах монастирських мурів у комплекс входять: економічна брама, XIX ст.; каплиця на місці вівтаря колишньої церкви Святої Трійці; ківорій XIX ст. над колодязем Святого Йова; будинок друкарні, іконописної майстерні, братської лікарні з домовою церквою (тепер – готель), XIX ст.; водогінна вежа, XIX ст..; будинок церковно-парафіяльної школи (тепер житловий дім), XIX ст.; південний та північний монастирський сади; господарський двір; споруди колишнього свічного заводу; монастирські мури.

(для комплексу (ансамблю), визначного місця)

13. Матеріали, конструкції, ступінь капітальності, загальна оцінка технічного стану:

Загальний технічний стан добрий. Дзвіниця є капітальною мурованою з цегли спорудою з невогнестійким перекриттям.

Несучі стіни дзвіниці кладено з цегли. Стан – добрий. Перекриття – плоскі, дерев'яні, балкові. Стан – задовільний. Дах – куполи позолочені. Стан – добрий. Акт технічного стану від 20.03.2014 № 5/2014.

14. Наявність інженерних мереж та інженерного обладнання:

Теплозабезпечення виконано 1971 року Господарським управлінням Московської патріархії.

15. Територія об'єкта (пам'ятки):

Площа	бл. 220 м^2
Опис меж	Входить до комплексу споруд Почаївської лаври. Розташована між Успенським і Троїцьким соборами.

16. Майнова цінність об'єкта (пам'ятки):

Дата проведення май-нової оцінки, найме-нування організації	майнова цінність не визначена
Сума в гривнях	не визначена

17. Оцінка антропологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної мистецької, наукової чи художньої цінності об'єкта (пам'ятки):

Пам'ятка входить до групи найвищих монастирських дзвіниць на території України (дзвіниця Успенського собору Києво-Печерської Лаври, дзвіниця Софії Київської).

18. Зона охорони пам'ятки:

Організація-розробник	Ін-т «Укрзахідпроектреставрація», м. Львів, пл. Соборна, 3-а; тел. (0322) 244-04-71; Автор розробки – Могитич Р. І.; ГАП – Бачинська Л.
Дата розроблення	2003–2004 рр.
Дата і номер документа про затвердження	Генеральний план розвитку ДІАЗу з дотриманням статусу охоронної зони погоджено на засіданні архітектурно-містобудівельної ради при Управлінні містобудування і архітектури Тернопільської облдержадміністрації (протокол № 2 від 19. 02. 2004 р.) і схвалено Науково-методичною радою з питань реставрації і реконструкції пам'яток архітектури та містобудування при Держбуді України 3.03.2004 р.
Короткий опис меж із зазначенням площі кожної зони	Встановлена охоронна зона Комплексу споруд Почаївської Свято-Успенської лаври проходить вулицею Кременецькою, охоплюючи прилеглу з півдня забудову, південною межею пл. Воз'єднання, вулицею Радивилівською, Озерною, Стельмащука, Грабовою, межею лісу, що проходить межею міста Почаєва, вулицею Волинською та її провулком до вулиці Кременецької. Територія охоронної зони ансамблю – 58 га.

19. Наявність науково-проектної документації на пам'ятку (об'єкт):

Найменування документації	Рік розроблення	Автор (організація)	Місце зберігання, інв. №
Ремонтно-реставраційні роботи Дзвіниці Почаївської лаври	2007	УкрНДІпроектреставрація м. Київ	Кременецько-Почаївський ДІАЗ, інв. № 10920004

20. Дослідницькі й реставраційні роботи:

Найменування робіт	Рік проведення	Замовник	Автор, проектна організація	Підрядна організація

Повний об'єм ремонтно-реставраційних робіт по фасадах пам'ятки (впорядкування зовнішнього вигляду фасадів)	1997-1998 рр.	Духовний Собор Свято-Успенської Почаїв-ської лаври	ДЦТН "Конрест"	
Повний об'єм ремонтно-реставраційних робіт	2007	Кременецько - Почаївський ДІАЗ	УкрНДІпроек треставрація	ТзОВ «Рівнеукрбуд-реставрація»

21. Основні джерела:

Археологічні	Відсутні
Іконографічні	1. Акварель Шевченка Т. Г. "Почаївська лавра з півдня" (1846 р.). 2. Загальний вигляд монастиря з півдня. Літографія Орди Н. 1870-1871 рр./Album widoków gubernii Wołyńskiej.- Warszawa, 1878. 3. Почаєвська лавра. Дзвіниця, 1861 р. Вид з південного-заходу на дзвіницю і Троїцький собор. Фото Корсунського Г. Травень, 1967 р. 4. Загальний вигляд монастиря з півдня. Гравюра невідомого худоржника. 1870-і рр. 5. Рисунок 1861 р.
Архівні	Відсутні
Бібліографічні	1. Логвин Г. Н. Украина и Молдавия. Справочник-путеводитель. Москва: Искусство, Лейпциг: Эдицион. – 1982, с. 409-410. 2. Очерки по истории Почаевской Лаври./Составил священик Зелинский В.-Свято-Успенская Почаєвская Лавра, 2000, с. 121-131. 3. Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР.-Т. 4.-Киев,1986, с. 80. 4. Ричков П. До історії формування архітектурного ансамблю Почаївської лаври.// Архітектурна спадщина України.-Вип.2.-Київ, 1994.-С. 79-89. 5. Orda N. Album widoków gubernii Wołyńskiej.- Warszawa, 1878. 6. Baliński M., Lipiński T. Starożytna Polska.- Warszawa, 1844.-S. 1421. 7. Mały ilustrowany przewodnik po Krzemieńcu i okolicy.- Krzemieniec, 1932.-S. 81.

22. Графічні матеріали й фотофіксація:

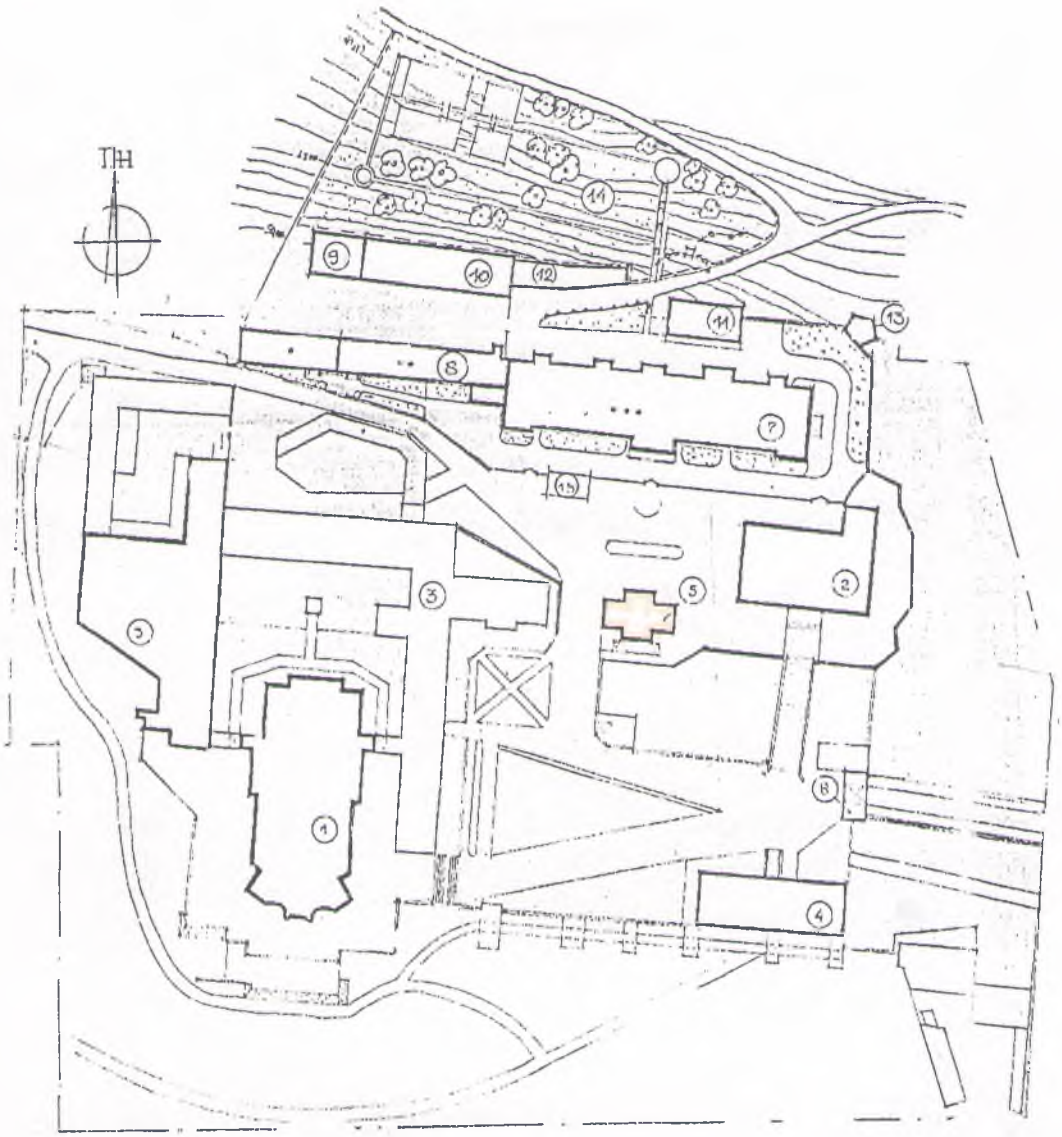
Найменування	Кількість	Дата виконання	Виконавець
Генеральний план (ситуаційна схема)	2	1996 р.	З. Лагуш
Обміри:			
Плани	1		
Фасади			
Перерізи			
Схематичний план зон охорони			
Фотофіксація:			
Фото загального вигляду	1 3	травень 1967 р. грудень 2003 р.	Корсунський Г. Сьомочкін І.
Фото фрагментів			
Фото деталей			
Фото інтер'єрів			
Інше			

Паспорт склав:

Посада	Спеціальність, кваліфікаційний рівень	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата складання
Завідувач науково-дослідного відділу	Кандидат історичних наук	Облончик Н. Г.	Н. Обл.	05.2014

Директор департаменту культури, релігій та національностей Тернопільської облдержадміністрації **ШЕРГЕЙ Г.П.**

(найменування посади керівника органу охорони культурної спадщини) (підпис) (П.І.Б.)

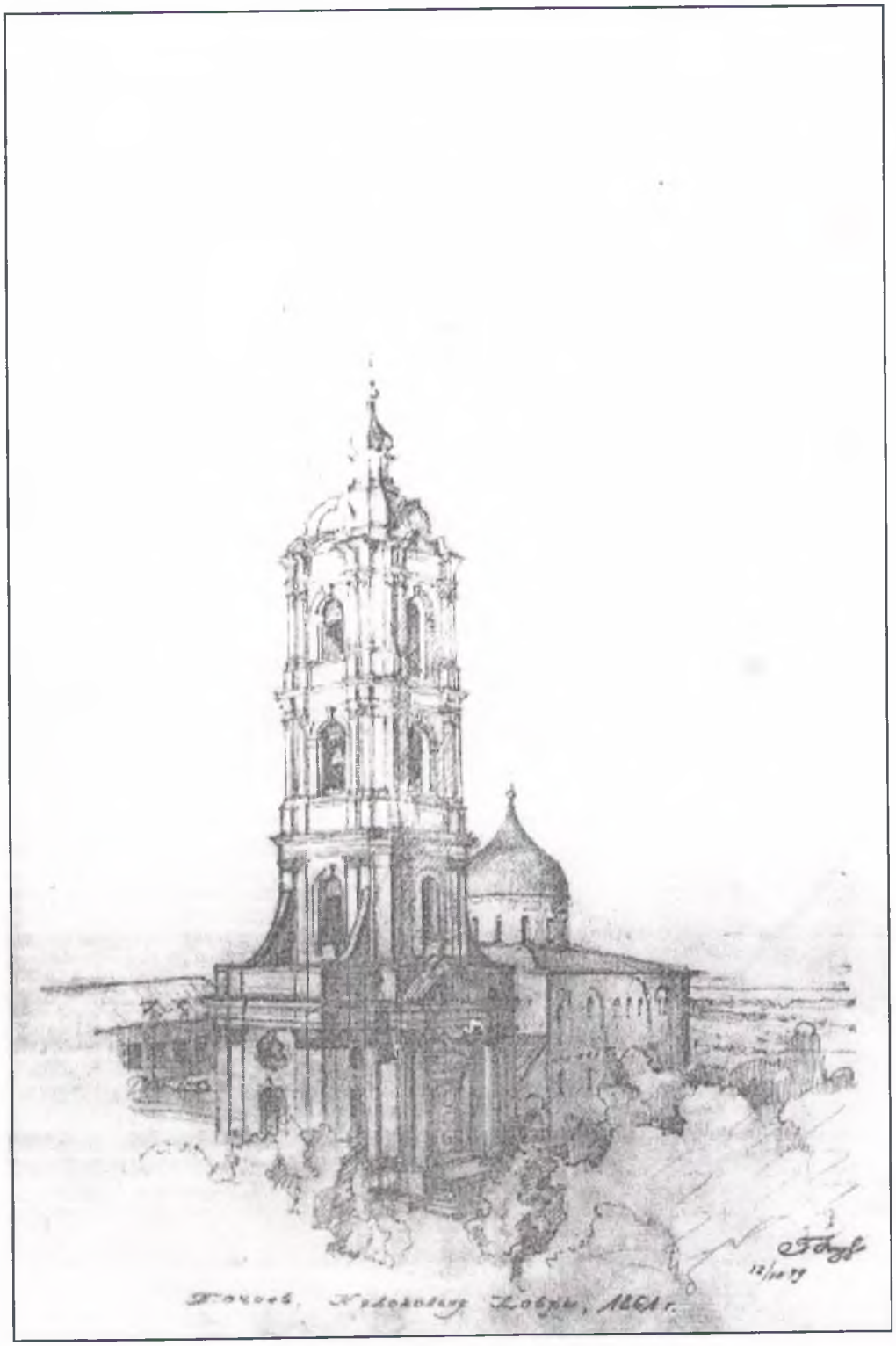

Експлікація :

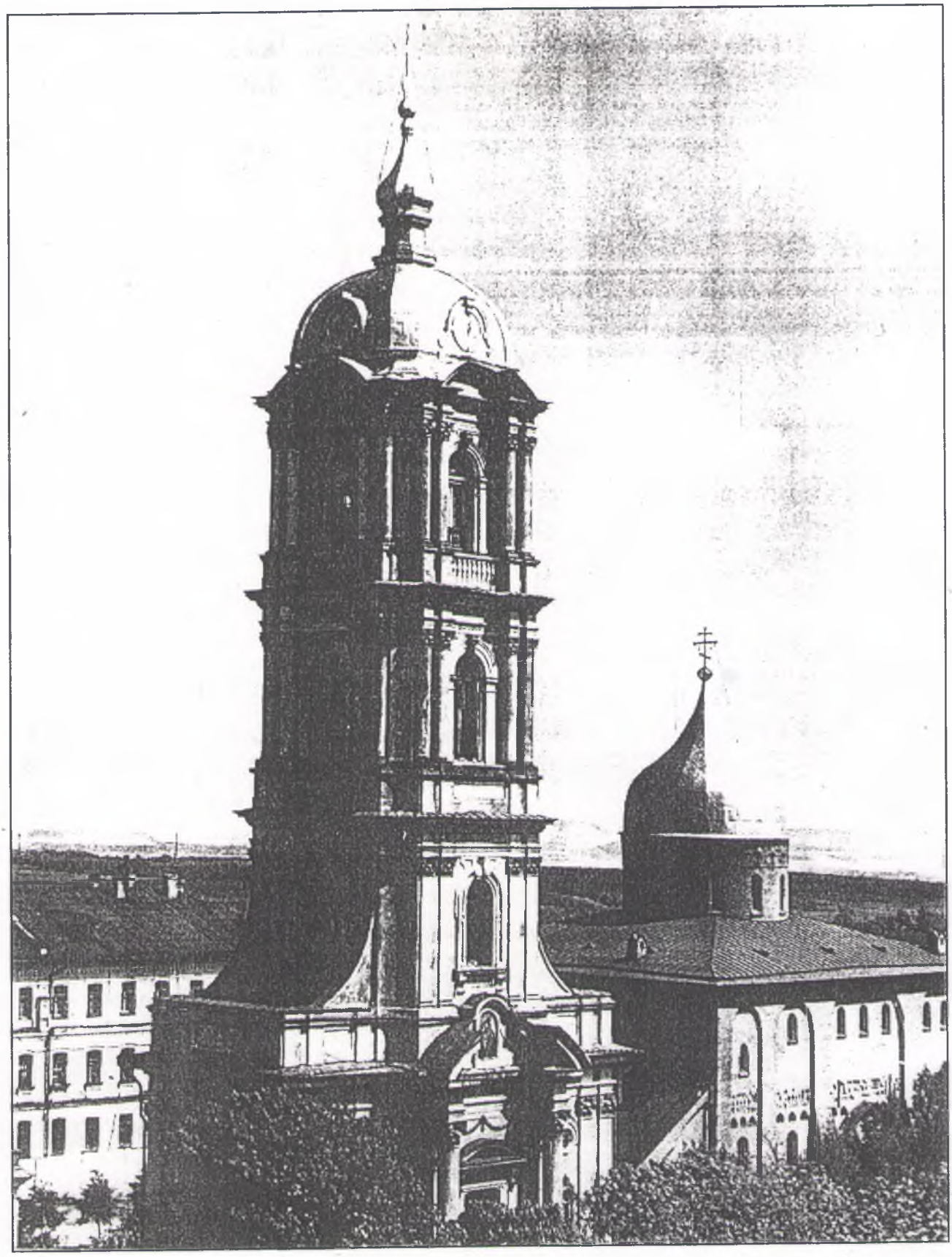
1. Успенський собор 1791 р.
2. Троїцький собор 1912 р.
3. Монастирські келії XVI–XVIII ст.
4. Архієрейський будинок
5. Дзвінниця 1861 р.
6. Вїздна брама 1800 р.
7. Братський корпус XIX с
8. Адміністративний корпус
9. Котельня
10. Склад, пральня
11. Харчоблок
12. Гараж.
13. Вежа, що реставрується
14. Садово-паркова зона.
15. Водонапірна вежа

СИТУАЦІЙНА СХЕМА

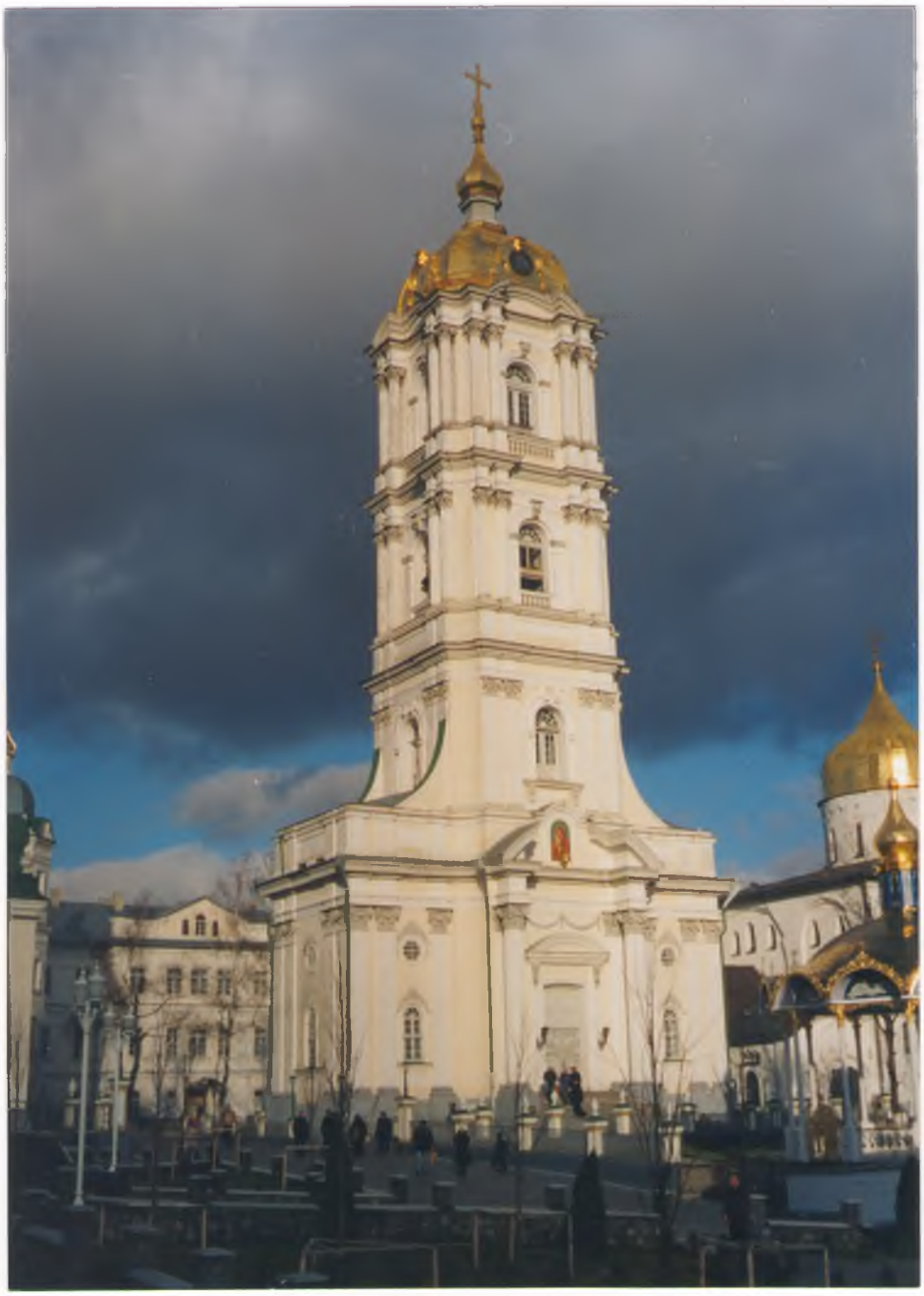
М 1: 1000

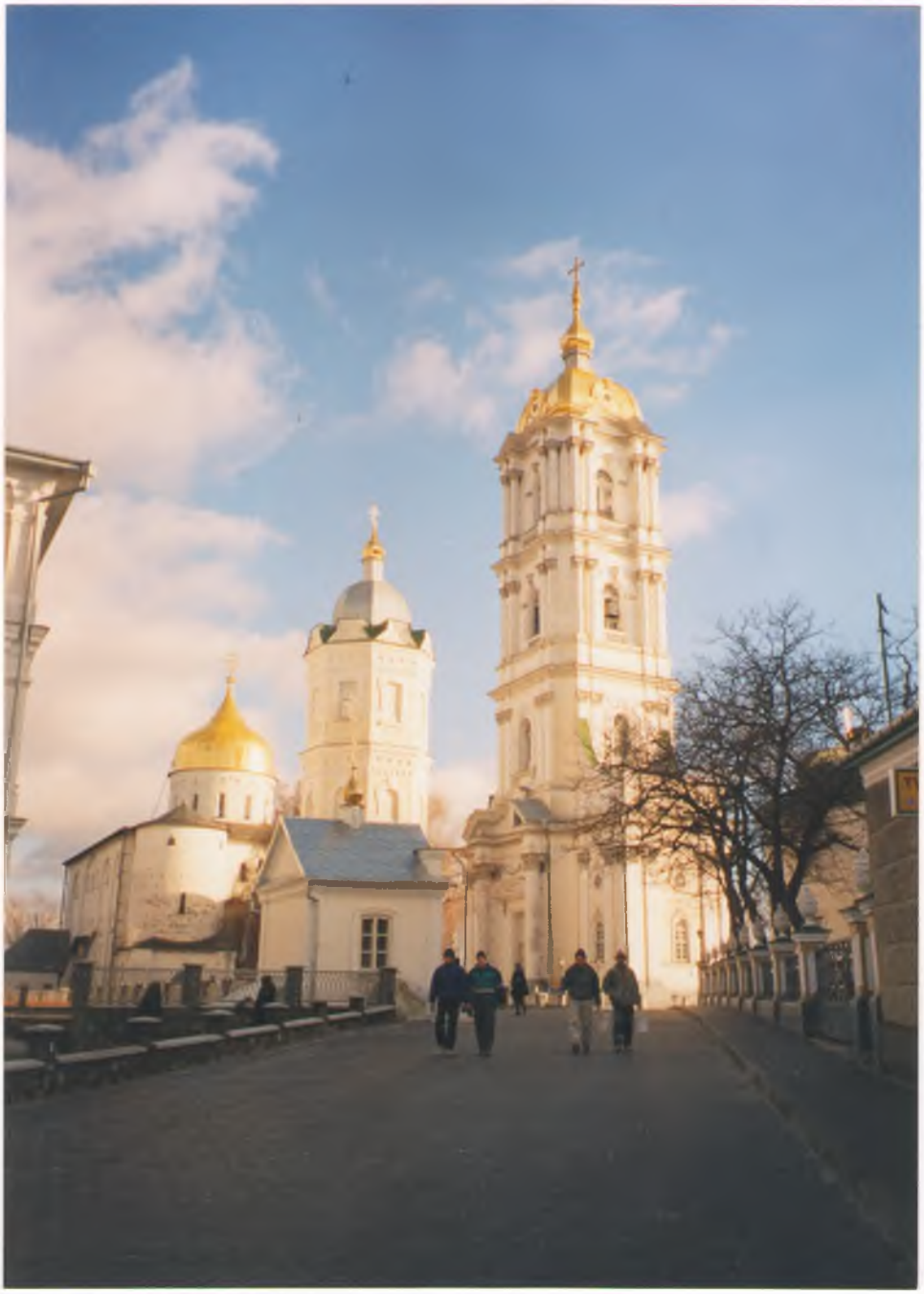
Почаїв. Дзвіниця Почаївського собору. Рисунок 1861 р.

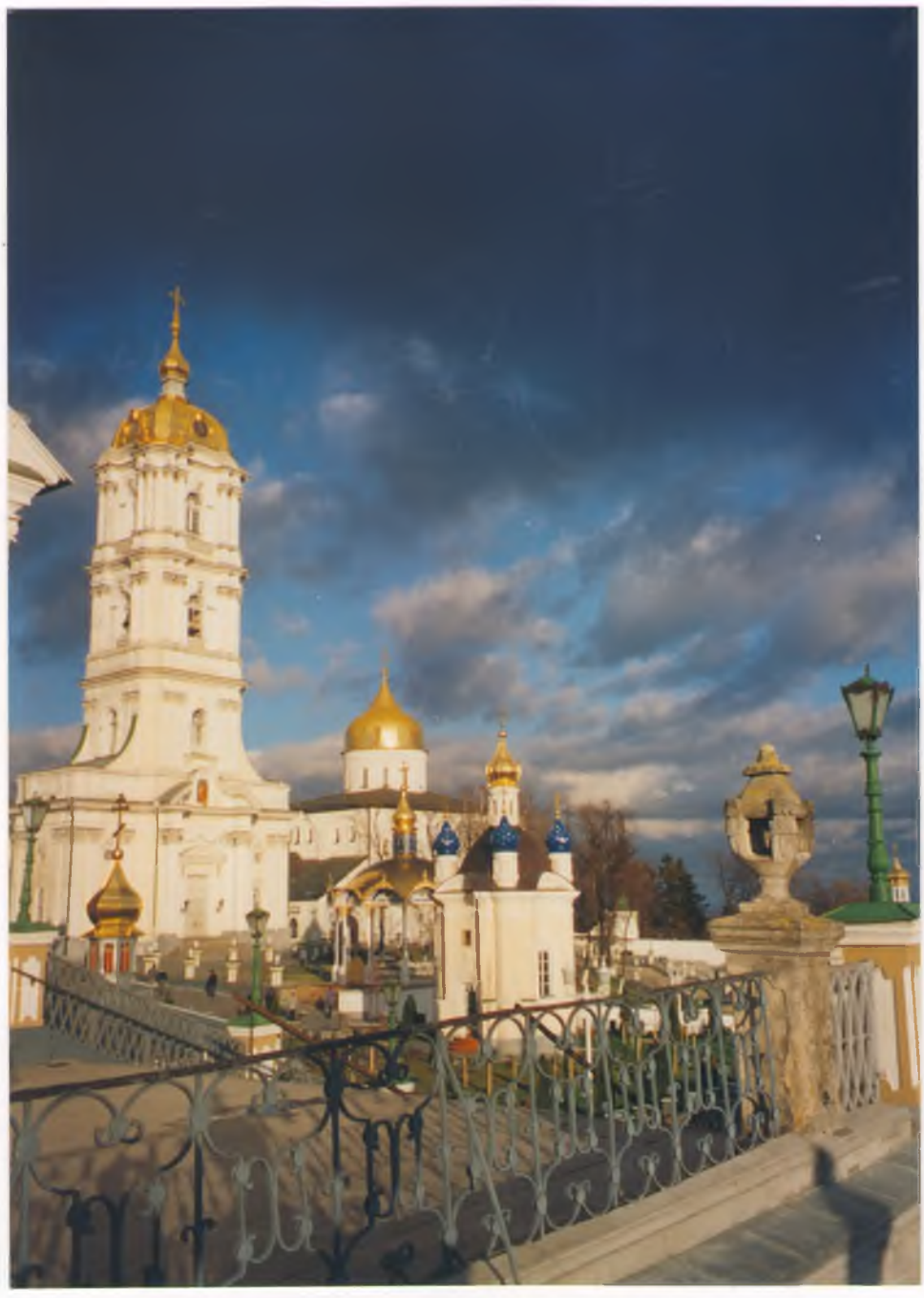
Дзвіниця в Почаєві. Вид з південного заходу. Фото Корсунського Г. Травень, 1967 р.

Загальний вигляд дзвіниці з південного заходу.

Вигляд дзвіниці з північного заходу.

Вигляд дзвіниці з півдня.